

**Česká školní inspekce
Pražský inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIA-3192/19-A

Název	Základní škola, Praha 4, Mendelova 550
Sídlo	Mendelova 550, 149 00 Praha 4 - Jižní Město
E-mail	skola@zsmendelova.cz
IČ	61388530
Identifikátor	600037509
Právní forma	Příspěvková organizace
Zastupující	PhDr. Mgr. Martina Thumsová
Zřizovatel	Městská část Praha 11
Místo inspekční činnosti	Mendelova 550, 149 00 Praha 4 - Jižní Město
Termín inspekční činnosti	26. 11. 2019 – 29. 11. 2019

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání poskytovaného základní školou podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů.

Charakteristika

Základní škola, Praha 4, Mendelova 550 (dále „škola“) vykonává činnost základní školy (dále „ZŠ“), školní družiny, školního klubu a školní jídelny. K termínu inspekční činnosti se v ZŠ podle školního vzdělávacího programu pro základní vzdělávání vzdělávalo 733 žáků v 27 třídách. Na základní vzdělávání kontinuálně navazuje zájmové vzdělávání ve školní

družině a školním klubu. Od posledního inspekčního hodnocení v roce 2013 se zvýšil celkový počet žáků téměř o třetinu, stejnou měrou se zvýšil i počet pedagogů. Nejvyšší povolený počet žáků byl naplněn na 81 %. Přibližně 9 % tvoří žáci se speciálními vzdělávacími potřebami, 8 % s odlišným mateřským jazykem.

Škola poskytuje vyváženou vzdělávací nabídku. Disponibilní časová dotace podporuje výuku hlavních předmětů kurikula. Součástí vzdělávání je projektová výuka a pravidelně organizované školní pobyty v přírodě. Deklarovanou vizí je být školou úspěšného života a společného hledání správného směru ve vzdělávání. Od roku 2018/2019 je instituce fakultní školou Pedagogické fakulty Karlovy univerzity.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka školy (dále „ředitelka“) se při řídicích procesech opírá o koncepci rozvoje školy, vychází ze znalosti prostředí, reaguje na aktuální potřeby. Definovala hlavní úkoly a základní vzdělávací strategie. Systematicky vede pedagogy k naplňování vize školy, vytyčených koncepčních záměrů a uplatňování vzdělávacích strategií. Stanovené priority jsou reálné, naplňování cílů je pravidelně vyhodnocováno vedením školy formou strukturované autoevaluace. Koncepční způsob řízení školy se pozitivně projevuje ve fungování školy po stránce organizace vzdělávání i v oblasti finančních a materiálních podmínek. K uskutečňování vzdělávacích strategií napomáhá spolupráce se zákonnými zástupci žáků (mj. v projektu Rodiče vyučují), zřizovatelem i zahraničními partnery.

Ředitelka nastavila funkční organizační strukturu vymezující řízení a kontrolu jednotlivých činností. Účinnost pedagogického řízení vzdělávání podporuje přenesením části pravomocí na zástupkyni pro pedagogicko-organizační záležitosti, zástupkyni pro výchovnou oblast a další pedagogické pracovníky. Na koncipování vzdělávacího procesu a metodickém vedení učitelů participují vedoucí metodických orgánů. Funkčním poradním orgánem ředitelky je pedagogická rada, v níž jsou kromě organizačních záležitostí projednávány výsledky vzdělávání žáků a konkrétní opatření ke zlepšení kvality vzdělávání. Aktuální problémy jsou operativně projednávány při pravidelném ranním setkávání učitelů.

Vytvořené kontrolní mechanismy účinně monitorují kvalitu poskytovaného vzdělávání. Hodnotící a kontrolní činnost vedení školy je systematicky uskutečňovaná na základě plánu. Zaměřuje se mj. na využívání inovativních metod výuky, formativního hodnocení, uplatňování účinných didaktických postupů aj. Z hospitací vyplývají doporučení ke zvýšení kvality výuky. Realizace doporučených postupů je ověřována následnou hospitační činností. V souladu se zjištěními inspekčního týmu v průběhu vzdělávání vedení školy reflektuje nedostatky v kvalitě výuky některých vyučujících.

V personální oblasti došlo ke zvýšení počtu pedagogických pracovníků. Vzdělávání zajišťuje 51 učitelů, 8 asistentů pedagoga a 9 vychovatelek školní družiny. Podíl nekvalifikovaných pedagogů tvořil v termínu inspekční činnosti více než pětinu, od poslední inspekční činnosti jejich počet vzrostl. Nekvalifikovaným a novým učitelům jsou poskytovány účinné formy metodické pomoci: adaptační program, podpora uvádějících učitelů, vedení školy a na úrovni metodických orgánů, využívání vzájemných hospitací a zpětná vazba kolegů.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků je zajišťováno na základě reálně zpracovaného plánu. Vychází z potřeb školy a podporuje odborný růst pedagogů, reflektuje potřebu vzdělávání v oblasti didaktiky a metodiky i nových trendů vzdělávání. V průběhu školního roku se pedagogové každý týden účastní vzdělávacích akcí ve škole, při nichž sdílejí své poznatky. Absolvují odborné semináře a kurzy, jež se ve sledovaném období týkaly např.

mentoringu, formativního hodnocení, primární prevence. Několik pedagogů si studiem doplňuje kvalifikační předpoklady. K dalšímu vzdělávání pedagogů, předávání zkušeností a stmelení týmu jsou organizována výjezdní zasedání sboru.

K efektivitě řízení zaměstnanců přispívá uplatňovaný systém jejich vedení a hodnocení. Ředitelka využívá profesní portfolia pedagogů, učitelé si vytvářejí osobní vzdělávací plán, provádějí podrobnou sebereflexi. Na konci školního roku probíhají hodnotící pohovory s vedením školy, při nichž vyučující zhodnotí své pedagogické působení ve škole a stanoví si cíle pro další období.

Finanční i materiální podmínky umožňují realizaci vzdělávacích programů. Učebny jsou standardně vybavené didaktickými pomůckami a prezentační technikou. Odborné pracovny jsou využívány při výuce informatiky, přírodopisu, chemie, esteticko-výchovných předmětů, k dispozici je školní knihovna, dílna, cvičná kuchyňka. Velmi dobré podmínky má škola pro tělovýchovné činnosti, sportovní aktivity i k relaxaci žáků – dvě prostorné tělocvičny, venkovní sportovní hřiště s atletickým oválem a školní zahradu. Většina oddělení školní družiny disponuje samostatnými prostorami, což přispívá k efektivitě zájmového vzdělávání.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Sledovaný průběh vzdělávání dosahoval převážně dobré kvality. Ve zdařilých vyučovacích hodinách byla výuka dobře organizačně promyšlena a realizována. Učitelé v těchto hodinách vytvářeli podmínky a podněty pro aktivitu žáků. Vedli je k samostatnému objevování nových poznatků, vytvářeli prostor pro vyjadřování myšlenek, vlastní argumentaci a obhajování názoru či řešení. Výukové formy a metody se účelně střídaly a směřovaly ke splnění vzdělávacích cílů. Efektivitu výuky a zapojení žáků zvyšovaly vhodné pedagogické postupy, např. didaktická hra, problémové úlohy, prvky vrstevnického učení, tandemová výuka. Cíleně byla využívána účelná kooperace ve dvojicích či skupinách přispívající k rozvoji sociálních kompetencí. V některých hodinách bylo citlivě zařazeno i formování postojů žáků k učení. Ve většině hospitovaných hodin převládala příznivá pracovní atmosféra pozitivně ovlivňující výchovně vzdělávací proces, žáci dodržovali nastavená pravidla komunikace i chování. Zvolená dynamika aktivit v hodinách respektovala pracovní tempo žáků, učitelé zohledňovali jejich možnosti. V části hodin vyučující efektivně využili prvků žakovského sebehodnocení. Přínosná ve většině hospitovaných hodin byla spolupráce asistentů pedagoga i školních asistentů s vyučujícími. Asistenti poskytovali nejen přiměřenou pomoc žákům se speciálními vzdělávacími potřebami, ale svou činností napomáhali i plynulosti vzdělávacího procesu např. formou dopomoci ostatním žákům, organizační podporou nebo přípravou učebních materiálů a předcházeli případnému neúspěchu jedinců.

Ke kvalitě výuky zjevně přispívá i zefektivnění organizace vzdělávání, vycházející z ředitelkou uskutečňovaných koncepčních záměrů školy. Osvědčuje se tandemová výuka realizovaná v některých třídách na prvním stupni. Pozitivní dopad na kvalitu výuky má cílené dělení tříd v některých předmětech, při nichž pedagogové efektivně pracují s nízkými počty žáků, umožňujícími zintenzívnění vzdělávacího procesu i individuální podpory.

V menší části vyučovacích hodin byly zaznamenány didaktické a metodické nedostatky a méně účinné pedagogické postupy. Převaha frontální výuky v některých případech s dominantní rolí učitele se projevila nerovnoměrným zapojením žáků a jejich nízkou spoluúčastí při vzdělávání. V části hodin pedagogové nepracovali účelně s žakovskou chybou, nevyužili ji jako účinný prostředek k hledání a pochopení problému. Jen v části

hodin byly účelně využity názorné učební pomůcky. Nižší míra diferenciac učiva nezohledňovala různé studijní předpoklady žáků. Většinou všichni žáci plnili stejné typy úloh a příkladů. V některých sledovaných hodinách bylo uplatněno rozšíření učiva nadaným a rychlejším jednotlivcům z hlediska kvantity, nikoliv náročnosti a různé obtížnosti úkolů. Méně pozornosti vyučující věnovali rozvoji řečových dovedností žáků v mateřském jazyce (odpovídání celou větou, používání spisovného jazyka). V části hodin výuky mladších žáků prvního stupně nekladli vyučující potřebný důraz na funkční rozvoj grafomotorických návyků – zařazení pohybových a relaxačních prvků, podporu správného sezení, správnou výšku lavic a židlí.

Zájmové vzdělávání ve školní družině a školním klubu přispívá k rozvoji osobnosti žáků, jejich zájmů a nadání, rozvíjí jejich kompetence a podporuje sociální vazby. Rozmanitá nabídka školních a mimoškolních aktivit umožňuje žákům rozšiřovat a prohlubovat si vědomosti a dovednosti v různých oblastech – tvořivé, sportovní či umělecké.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Ke zjišťování a vyhodnocování výsledků vzdělávání škola užívá obvyklé interní nástroje. Výsledky jsou statisticky sledovány v pedagogické radě a v metodických orgánech, záznamy z jednání dokládají projednávání vhodných opatření ke zlepšení vzdělávacích výsledků žáků i konkrétní formy podpory žáků se slabšími výsledky. K ověření naplňování očekávaných výstupů v hlavních předmětech jsou využívány písemné práce a srovnávací testy. Při zjištění nedostatků v plnění výstupů jsou přijímána adekvátní opatření - např. přesun učiva v tematickém plánu v rámci ročníku, revize plnění plánů, cílené zařazení opakování učiva apod.

Celkové výsledky žáků byly během posledních tří školních let stabilní, vyšší procento žáků prospělo s vyznamenáním. Ve výběrovém zjišťování se výsledky žáků ve sledovaném období pohybovaly převážně v pásmu průměru, nadprůměrné byly v anglickém jazyce a dopravní výchově. Pravidelně škola využívá komerčního externího testování. Individuální výsledky škola zjišťuje také formou posuzování kvality závěrečných prací žáků 9. ročníku.

Žákům s rizikem školního neúspěchu a při poklesu prospěchu poskytují pedagogové ve výuce automaticky individuální pomoc, podporu metodou prvního kroku, opakovaný výklad a procvičení, ověřování pochopení, možnost opravy apod. Pro žáky se slabšími studijními výsledky škola zajišťuje doučování, konzultace, pomocné učební materiály a další formy podpory včetně zintenzivnění spolupráce s rodiči. Efektivita přijatých opatření a zlepšení vzdělávacích výsledků jednotlivých žáků je pedagogy a ředitelkou ověřována mj. průběžnou kontrolou prospěchu.

Nadaným žákům je umožňována účast v soutěžích a předmětových olympiádách. V rámci disponibilní dotace matematiky využívají nadaní žáci na druhém stupni ZŠ jednu vyučovací hodinu týdně ke společnému řešení složitějších aplikačních úloh.

K adaptaci žáků prvních tříd na školní prostředí přispívá motivační hodnocení, individuální přístup pedagogů a realizované aktivity, např. Mendelánkování, Den rodičů, návštěva prvňáčků ve školce, dílny předškoláčků, sportovní dopoledne. Přechodu žáků z prvního na druhý stupeň napomáhá spolupráce vyučujících českého jazyka a matematiky v 5. a 6. ročníku (společné vyhodnocení postupů, tvorba tematických plánů). K stmelení nově vytvořených kolektivů žáků šestých ročníků jsou pravidelně organizovány adaptační kurzy. Analýzou přehledu prospěchu bylo ale zjištěno, že při přechodu žáků na druhý stupeň vzdělávání dochází k výkyvům v klasifikaci v předmětech vzdělávací oblasti Člověk a společnost.

Škola systematicky identifikuje individuální potřeby žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a odlišným mateřským jazykem. Z analýzy výsledků vzdělávání vyplývá, že podpora těchto žáků je většinou efektivní. Jejich výsledky jsou srovnatelné s průměrným prospěchem třídy, ve které se vzdělávají. Na základě vlastní diagnostiky škola poskytuje podporu žákům v prvním stupni podpůrných opatření, vypracovává a vyhodnocuje plány pedagogické podpory, individuální výchovné plány, efektivně realizuje výuku českého jazyka pro cizince a logopedii pro žáky mladšího školního věku. Na základě doporučení školských poradenských zařízení jsou vhodně nastavena a uskutečňována další podpůrná opatření, např. individuální vzdělávací plány, pedagogická intervence a podpora asistentů pedagoga. Diferenciace učebních postupů vzhledem k individuálním možnostem žáků se specifickými potřebami byla však ve výuce zaznamenána pouze ojediněle.

Školní preventivní strategie je funkční. Účinné aktivity, např. třídnické hodiny, vedou k posilování vzájemných vztahů důvěry mezi učiteli a žáky a k včasné identifikaci případných problémů. Vhodnými využívanými nástroji prevence jsou mj. sociometrie, adaptační kurzy, práce s třídními kolektivy a pravidelné preventivní programy. Problematiku prevence sociálně patologických jevů účelně doplňuje vzdělávací obsah některých předmětů. Důležitou úlohou v předcházení negativním jevům představuje pestrá nabídka mimoškolních aktivit a kroužků či školou organizované pobyty třídních kolektivů v přírodě.

Závěry

Vývoj školy

Od posledního inspekčního hodnocení v roce 2013 došlo k navýšení počtu žáků o třetinu a nárůstu počtu pedagogů. Vzrostl podíl nekvalifikovaných pedagogů, škola jim poskytuje intenzivní podporu. Koncepční řízení školy se pozitivně projevuje ve zlepšující se kvalitě výuky.

Silné stránky

naplňování koncepce školy a uplatňování inovativních přístupů, přispívajících k efektivitě vzdělávání

systematická podpora profesního rozvoje pedagogů

využívání společné reflexe učitelů, vzájemné sdílení zkušeností

účelné zařazování kooperativních forem výuky podporující rozvoj sociálních kompetencí

efektivní zapojení asistentů pedagoga a školních asistentů do vzdělávacího procesu

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

užívání méně účinných forem a metod výuky v některých hodinách, jejichž důsledkem byla převaha aktivity učitele a pasivity žáků

nižší míra diferenciací výuky či jiných úprav organizace, forem a metod s ohledem na rozdílné studijní předpoklady žáků a odlišné tempo jejich práce

menší důraz na funkční rozvoj grafomotorických návyků žáků mladšího školního věku

zhoršení vzdělávacích výsledků žáků v některých předmětech při přechodu na druhý stupeň vzdělávání

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

ve všech hodinách využívat metody a formy výuky, vedoucí k aktivní spoluúčasti žáků ve vzdělávání

ve vyšší míře uplatňovat diferenciaci ve výuce s ohledem na rozdílné studijní předpoklady žáků a odlišné tempo jejich práce

účelně pracovat s žákovskou chybou, využívat ji jako účinný prostředek k hledání a pochopení problému

zaměřit se na efektivní podporu žáků při přechodu na druhý stupeň vzdělávání

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Aktuálně platné rozhodnutí vydané Magistrátem hlavního města Prahy č. j. MHMP 1292882/2016 o změně zápisu ve školském rejstříku, s účinností od 1. 9. 2016
2. Školní vzdělávací program pro základní vzdělávání Základní školy, Praha 4, Mendelova 550 „Škola úspěšného života“ platný od 1. 9. 2019
3. Školní vzdělávací program školní družiny platný od 1. 9. 2015
4. Školní vzdělávací program školního klubu platný od 1. 9. 2015
5. Školní řád platný od 9. 9. 2019
6. Vnitřní řád školní družiny platný od 1. 9. 2019
7. Vnitřní řád školního klubu platný od 1. 9. 2019
8. Rozvrh vyučovacích hodin, školní rok 2019/2020 vedený k termínu inspekční činnosti
9. Záznamy z jednání pedagogické rady vedené ve školních letech 2018/2019 a 2019/2020 k termínu inspekce
10. Školní matrika vedená k termínu inspekce
11. Výběr personální dokumentace pedagogických pracovníků vedené k termínu inspekční činnosti
12. Kniha evidence úrazů vedená k termínu inspekční činnosti
13. Portfolio výchovného poradenství a prevence rizikového chování žáků vedené ve školním roce 2019/2020 vedené k termínu inspekční činnosti
14. Rozbor hospodaření školy za rok 2018 a výstupy z účetnictví za rok 2019

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pražský inspektorát, Arabská 683, 160 66 Praha 6, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.a@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Karel Pešina, školní inspektor, vedoucí inspekčního týmu

Mgr. Karel Pešina v. r.

Mgr. Martin Krupa, školní inspektor

Mgr. Martin Krupa v. r.

Mgr. Iva Hlásenská, školní inspektorka

Mgr. Iva Hlásenská v. r.

Bc. Šárka Snížková, kontrolní pracovnice

Bc. Šárka Snížková v. r.

V Praze 18. 12. 2019

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

PhDr. Mgr. Martina Thumsová,
ředitelka školy

PhDr. Mgr. Martina Thumsová v. r.

V Praze 2. 1. 2020